

Aan de leden en sponsoren

In Nieuwsbrief nr. 9 van juli 2007 hebben wij u bericht dat wij, gelet op de actualiteit, volstaan met één Algemene Ledenvergadering, maar wel vaker een Nieuwsbrief uitgeven om de leden op de hoogte te brengen en te houden van actuele ontwikkelingen op het gebied van de hoogwaterbestrijding. We streven er daarbij naar u per onderwerp via korte informatie, met soms verwijzing naar meer achtergrondinformatie, te informeren. Vandaag ontvangt u het tweede exemplaar van onze Nieuwsbrief in deze vorm, of via internet of via de post

Compartimentering Querdamm en Kapitteldijk

Op de jaarvergadering van het Hoogwaterplatform ging ir. Frans Verhoef ook in op een mogelijke compartimentering van de Querdamm en de Kapitteldijk:

Bij overstromingen in het grensgebied lijkt compartimentering van Querdamm en Kapitteldijk veelbelovend. Bij compartimentering hier moet men rekenen met eenzelfde dijkhoogte als de bandijk of liever iets hoger zodat het water kan terugstromen naar de rivier. De universiteit van Aken voert een kosten-batenanalyse uit. Hierbij is het uitgangspunt dat een compartimentering een positieve invloed heeft, wanneer de extra schade in een overstroomd compartiment (b.v. de Ooijpolder) gecompenseerd wordt door het voorkómen van schade in het andere

compartiment (b.v. de Duffelt) en andersom.

Er zijn nog geen uitspraken waar men nu uiteindelijk voor kiest, het onderzoek loopt nog.

Bij een keuze voor compartimentering is het: Duitsland doet verhoging Querdamm, Nederland doet verhoging Kapitteldijk. Eerste deel van het onderzoek wordt in april 2008 afgerond. Een beslissing kan verwacht worden tegen eind 2008

Op de vraag: Zou het niet zinvoller zijn het geld te besteden aan verhoging/versteviging van de bestaande dijken i.p.v. achter de rivierdijken maatregelen te bedenken voor het geval er dijken doorbreken, luidt het antwoord: We moeten

zoeken naar andere opties, de staatssecretaris voelt weinig voor dijkverhoging (lijkt een besmet woord), maar het is ook nog niet helemaal van de baan.

In het onderzoek naar kosten-baten analyse van compartimentering wordt een dijkverhoging niet meegenomen

Bron: Lezing ir. F. Verhoef op de jaarvergadering van het Hoogwaterplatform

Van de ledenadministratie

Op de ledenvergadering van 19 november j.l. is op voorstel van het bestuur en met instemming van de vergadering besloten over het jaar 2008 *geen* contributie te heffen.

Strategie Rampenbeheersing

In 2003 heeft het toenmalige kabinet, in reactie op het advies van de Commissie Noodoverloopgebieden, aangegeven een strategie voor rampenbeheersing bij overstromingen van Rijn en Maas op te stellen. Voor deze strategie zijn naast noodoverloopgebieden ook vier andere mogelijke maatregelen onderzocht. Op de jaarvergadering van het Hoogwaterplatform heeft voorzitter Harry Sanders de uitkomst van dit onderzoek vermeld.

De vier andere opties die onderzocht zijn, waren:

- internationale afstemming
- organisatorische maatregelen
- compartimentering
- het verhogen van veiligheidsnormen,

d.w.z. het verhogen van dijken.

De belangrijkste bevindingen die uit het onderzoek naar voren komen zijn:

- dat het samenwerken met het buitenland altijd zinvol is, al is nog niet duidelijk wat buitenlandse maatregelen voor ons kunnen betekenen.
- dat op organisatorisch gebied centrale regievoering, coördinatie en aansturing nog onvoldoende helder zijn. Er is een tekort aan mensen en materieel, wat een goede organisatie van evacuatie, hulpverlening en fysieke noodmaatregelen als het plaatsen van zandzakken op dijken ernstig belemmert.
- dat langs de Maas grote varianten van

de Beersche Overlaat als noodoverloopgebied rendabel zijn.

- dat compartimentering, zowel bij Rijn als Maas, op verschillende plaatsen kansrijk is.
- dat het verhogen van dijken niet rendabel is.

Belangrijkste conclusies

Het onderzoek leidde o.a. tot de conclusie dat internationale samenwerking en tijdige informatie-uitwisseling zowel vóór als tijdens een ramp, kan leiden tot een in belangrijke mate terugdringen van de gevolgen van een overstroming. Het samenwerken aan hoogwaterbeschermende maatregelen in het grensgebied wordt zeer kansrijk geacht. Wat de organisatorische maatregelen betreft werd o.a. geconcludeerd dat de huidige organisatie onvoldoende paraat is voor een (dreigende) overstromingsramp en verbetering behoeft. De evacuatieplannen zijn onvoldoende toegespitst op de omvang van het te evacueren gebied en de organisatie van een evacuatie is onvoldoende doordacht. Wat centraal en wat plaatselijk moet gebeuren is onvoldoende helder en dat geldt ook voor de rol van de bestuurder en van de waterbeheerder. Met fysieke noodmaatregelen (zandzakken b.v.) kan veel bereikt worden. Zoveel zelfs dat de vraag wordt gesteld of, indien aan alle voorwaarden voor succesvolle inzet van fysieke noodmaatregelen kan worden voldaan, voor de Rijn aanvullende maatregelen nog wel toegevoegde waarde hebben.

Compartimentering door het opdelen van bestaande dijkringen in compartimenten met een nieuwe dijk of het verhogen van een bestaande, biedt kansen ten oosten van Den Bosch en aan de oostzijde van het Amsterdam-Rijnkanaal. Met relatief geringe investeringen kan een grote bijdrage worden geleverd aan de veiligheid en het vermijden van schade, terwijl een goede ruimtelijke inpassing mogelijk is.

Compartimentering van de Querdamm/Kapitteldijk is volgens de studie de moeite van nader onderzoek waard. Verderop besteden we ook aandacht aan maatregelen die mede naar aanleiding van genoemde studie op stapel staan.

Bron: Syntheserapport Onderzoeksprogramma Rampenbeheersingsstrategie Overstromingen Rijn en Maas

Internationale samenwerking

Hoogwatermaatregelen in ons grensgebied

De Duits-Nederlandse samenwerking in ons grensgebied is in gang gezet na het hoogwater van '95. In '97 is er door de provincie Gelderland samen met Nordrhein-Westfalen een Europese regio gevormd. Het doel van deze samenwerking is samen in het stroomgebied problemen op te lossen. In dit verband is de Europese Hoogwaterrichtlijn, die recent gepubliceerd is, belangrijk. In de richtlijn gaat het om onderlinge solidariteit, landen moeten geen hoogwater op elkaar afwentelen. Het studiegebied omvat het hele stroomgebied van de Rijn met accent op Gelderland en Nordrhein-Westfalen.

Er zijn inmiddels overstromingsmodellen opgesteld zodat je zaken kunt voorspellen: Wat kun je verwachten met betrekking tot de hoeveelheid water die er naar binnen komt bij een dijkdoorbraak? Hoe gedraagt dat water zich? Wanneer bereikt het welke plaatsen met welke hoogtes? Naar aanleiding van de bevindingen kun je evacuatieplannen maken.

Onderling worden plannen op elkaar afgestemd, er wordt naar gestreefd meer ruimte voor de rivier te reserveren door het veiligstellen van inundatiegebieden. De informatie-uitwisseling wordt geoptimaliseerd en men streeft ernaar meer Europees geld te verwerven.

De informatie-uitwisseling loopt inmiddels goed. De Duits-Nederlandse werkgroep is bezig met de afstemming

van maatregelen en het verwerven van inzicht in het riviersysteem en in de overstromingsmodellen aan beide zijden van de Rijn. De werkgroep wil 10 goede aanbevelingen opstellen.

Gelderland en Nordrhein-Westfalen zijn uitgeroepen tot een goed voorbeeld van een Europese aanpak van de hoogwaterproblematiek. De werkgroep heeft al acht hoogwatermagazines uitgegeven. De bestudering van de klimaatverandering moet nog echt van de grond komen. In Duitsland is hier nog niet zoveel belangstelling voor, men acht het niet zo urgent.

Wat het afvoerverloop bij Lobith betreft: hier wordt gepoogd de top naar beneden te krijgen.

Er loopt ook een discussie met Rijskwaterstaat. De provincie Gelderland zou liever uitgaan van een afvoer bij Lobith van zo'n 16.000 m³/s en niet van 18.000 m³/s. Er dient naar het oordeel van de provincie Gelderland meer rekening gehouden te worden met overstromingen van de Niederrhein waardoor er minder water bij Lobith komt. Bovendien zijn er nog al wat retentiegebieden in Duitsland gepland en worden er bij de Bovenrijn veel maatregelen genomen.

Bron: Lezing ir. F. Verhoef op de jaarvergadering van het Hoogwaterplatform

Omslag in denken

Wat betekent de omslag in het denken van kansen, naar het denken in risico's bij overstromingen voor de burger en wat zijn de gevolgen op het bestuurlijke vlak? Dit is de centrale beleidsvraag in themabijeenkomsten en dijkkringgesprekken van Waterveiligheid 21^e eeuw. De vraag wordt benaderd vanuit verschillende onderzoekssporen.

Noot redactie: bij het denken in kansen schat men in hoeveel keer in de tijd er kans is op een dijkdoorbraak (b.v. eens in de 1250 jaar), bij het denken in risico's gaat men uit van kans x gevolg in de vorm van slachtoffers en materiële schade. De risicobenadering kan er toe leiden dat besloten wordt gebieden die dicht bevolkt zijn en waar grote economische belangen op het spel staan een hoger beschermingsniveau te geven.

Vijf pijlers van duurzaam waterbeleid

In haar Watervisie schetst staatssecretaris Huizinga vijf pijlers waarop een duurzaam waterbeleid gestoeld moet zijn. Bij ieder thema haalt ze een concreet project aan dat kan dienen als voorbeeld.

1. Samen maken we Nederland klimaatbestendig

De verwachte klimaatverandering vraagt om een grondige bezinning op de gevolgen voor Nederland. Het kabinet komt met een 'klimaatbestendig afwegingskader' voor besluiten bij grote projecten. Een Deltacommissie gaat uitzoeken wat een toekomstvaste kustverdediging vereist.

Mogelijk voorbeeldproject: een nieuw beleidskader voor het hele IJsselmeergebied als zoetwaterhart van Nederland.

2. Met water een sterkere economie

Energieopwekking, recreatie, landbouw, binnenvaart zijn functies waarbij het waterbeleid hand in hand kan gaan met andere beleidsterreinen. Het waterbeleid kan ook economische voorspoed brengen. Het ontwikkelen van een thuismarkt

voor water- en deltatechnologie versterkt de Nederlandse exportpositie.

Mogelijk voorbeeldproject: de opknopbeurt van de Afsluitdijk met nieuwe combinaties zoals energieopwekking met een getijdencentrale, een jachthaven, rietvelden en zelfs woningen.

3. *Nederlanders leven duurzaam met water*
Schoon water is van belang voor de drinkwaterwinning, de recreatie, de landbouw en de natuur. De Europese Kaderrichtlijn Water vraagt Nederland de waterkwaliteit nog verder te verbeteren.

Mogelijk voorbeeldproject: de Zuidwestelijke Delta heeft grote problemen met de waterkwaliteit als gevolg van algengroei. De drie Deltaprovincies Zuid-Holland, Zeeland en Noord-Brabant willen die problemen samen aanpakken door gedeeltelijk de getijdenwerking te herstellen.

4. Nederland helpt wereldwijd met waterkennis

Nederland heeft als laaggelegen welvarend deltaland veel kennis en ervaring op het gebied van waterbeheer en kan andere landen helpen met delta- en wattertechnologie. In het programma Partners voor Water werken de verschillende ministeries al samen. Het is de bedoeling om dit verder uit te breiden, vooral op het gebied van het klimaatbestendig maken van buitenlandse delta's.

Mogelijk voorbeeldproject: Nederland heeft in juni met Indonesië een Memorandum of Understanding voor samenwerking op het gebied van waterbeheer verlengd en geïntensiveerd. Nederland gaat Indonesië helpen bij het opzetten van een klimaatbeleid. Ook het voorkómen van nieuwe overstromingen bij Jakarta staan nadrukkelijk op het programma.

5. Nederlanders herontdekken leven met water

Water wordt als vanzelfsprekend ervaren en de 'nieuwe werkelijkheid' als gevolg van de klimaatverandering wordt nog

Risicocommunicatie bij het omgaan met overstromingsrisico's

"In de campagne 'Nederland Leeft met Water' zullen in het vervolg ook thema's als waterveiligheid en het omgaan met waterrisico's meegenomen worden." Dit deelde staatssecretaris Huizinga in juni in het LBOH mee.

Bron: Site Nederlandse Vereniging van Riviergemeenten

niet echt beleefd. Iedereen moet beter doordrongen zijn van de voor- en nadelen van het wonen en werken in een delta onder de zeespiegel. Via onderwijs en educatie moeten vooral de jongeren meer bewust worden gemaakt.

Mogelijk voorbeeldproject: er komt een watercanon.

Een digitale versie van de Watervisie is te downloaden (als pdf-file, 3,5 MB) van de V&W-website: http://www.verkeerenwaterstaat.nl/Images/bijlage%20br.1305_tcm195-194695.pdf

Waardering en kritiek

Er kwam waardering en kritiek voor "De Watervisie" van de staatssecretaris. Deze kwam van waterexperts, wetenschappers en vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven in de watersector tijdens een hoorzitting in de tweede kamer op 21 november j.l. waar "De Watervisie" van de staatssecretaris het onderwerp vormde.

"Goed stuk maar weinig ambities en weinig vernieuwend", dat was kort samengevat de waardering van bovengenoemden tijdens de hoorzitting! "Water moet bij iedereen tussen de oren komen", zo werd er door de deskundigen opgemerkt. Water moet een sturende rol in zoveel mogelijk beleidssectoren krijgen, regels moeten worden aangepast of vereenvoudigd en er moet een duidelijke strategische aanpak worden uitgestippeld om stap voor stap antwoord te kunnen geven op klimatologische en maatschappelijke veranderingen! Dat was de kern van de wensen zoals die geuit werden door tal van organisaties, bedrijfsleven en wetenschappers tijdens de bewuste hoorzitting.

> Lees verder op volgende bladzijde

> Vervolg “Omslag in denken”

“Lef tonen en snel beginnen”, dat was de kernboodschap van veel sprekers tijdens de hoorzitting! Nederland moet lef tonen en snel beginnen in plaats van telkens nieuwe onderzoeken, notities en regelgeving te ontwikkelen!! Juist door snel te beginnen en de regelgeving daarop in te stellen kan gaandeweg in de praktijk erg veel worden geleerd.

We weten al veel. Het bedrijfsleven liet horen dat er al veel know how ontwikkeld en aanwezig is! Veel Nederlandse inzichten worden in het buitenland al beproefd zoals bij Palmeiland in Dubai. De inzichten die in dergelijke projecten verkregen worden kunnen weer op haar beurt in Nederland toegepast worden mits “de politiek” zich openstelt voor nieuwe en gedurfde concepten.

Eerst een ramp? Op de aloude vraag van één van de commissieleden of er misschien eerst een ramp moet gebeuren voordat iedereen echt doordrongen raakt van de noodzaak en iedereen er dan de schouders onder zal zetten, was het antwoord van wetenschappelijke kant overduidelijk: “Als zich bij ons een ramp à la New Orleans zou voordoen, is er waarschijnlijk zoveel vernietigd, dat er van wederopbouw nauwelijks sprake zal zijn en zullen de overlevenden, met financiële hulp van de EU, geholpen worden bij de verhuizing naar Noord-Frankrijk” (Bert Satijn).

De website van het Hoogwaterplatform

Eind september is onze website, na bijna één jaar met rust te zijn gelaten, weer opnieuw gehackt. Om verdere moeilijkheden te voorkomen is de site meteen van het internet gehaald.

Aangezien onze website in de oude vorm een kwetsbaar geheel zou blijven, hebben we deze hack aangeprepen om de site te vernieuwen.

Het ‘bouwen’ van een nieuwe site en het overzetten van de vele rapporten, berichten, foto’s enz. van de oude - naar de nieuwe site was door onvoorziene problemen een zeer tijdrovende zaak. Hierdoor heeft de hele operatie wat langer geduurd, dan wij (Erik Schothuis en Joop Janssen) aanvankelijk hadden ingeschat.

De geheel vernieuwde website is sinds 29 november j.l. weer online. Op de vernieuwde website vind je naast informatie over het Hoogwaterplatform ook de actuele berichten over de ‘hoogwaterontwikkelingen’ in het stroomgebied van de Rijn en Waal. Ook is de site weer voorzien van o.a. een archief, een literatuurlijst, een fotoalbum gevuld met mooie foto’s, een groot aantal rapporten, plannen, adviezen, enz.

Nieuw op de site zijn de actuele waterstanden van de rivieren, alsmede de waterstand en de waterafvoer van de Rijn bij Lobith.

Bekijk onze website www.hoogwaterplatform.nl regelmatig, dan mis je niets van de ‘hoogwaterontwikkelingen’ in en rondom ons gebied.

Nationaal Responsplan Hoogwater en Overstromingen

Wie, wat en wanneer?

Minister Ter Horst heeft aangekondigd dat er een Nationaal Responsplan komt, waarin de verantwoordelijkheden van alle overheidspartijen (wie, wat en wanneer) zijn vastgelegd. Er verschijnt ook een landelijk draaiboek voor evacuaties. Eind 2009 moet volgens een convenant met de VNG alles rond de rampenbestrijding op orde zijn. De minister gaf te kennen dat dit eind 2008 voor overstromingen al het geval zal zijn.

Inmiddels is er een beleidsdraaiboek in drie delen opgesteld dat o.a. beschrijft hoe het Rijk een coördinerende rol vervult bij regiogrensoverschrijdende cala-

mititeiten. In het document wordt de rol van het Rijk ten aanzien van het coördineren van capaciteit bij overstromingen praktisch ingevuld. Ook is er een toelichting voor regionale bestuurders opgesteld, zodat duidelijk wordt wat de rol is van de bestuurders en wat van de waterbeheerders. Uit het responsplan blijkt dat de bestrijding van hoogwater en overstromingen in samenhang moet gebeuren. Het Rijk vormt met de regionale en andere partners een keten, waar iedere schakel zijn eigen taak heeft. De taken van de regio’s zijn beschreven in rampenbestrijdingsplannen.

Volgens “De Gelderlander” van zaterdag

24 november botsen de Gelderse commissaris van de koningin Cornielje en de Nijmeegse burgemeester De Graaf over de vraag wie de baas moet zijn bij grote rampen. Volgens de bovengenoemde plannen komt straks de macht te liggen in de handen van de burgemeesters, die de voorzitters zijn van de veiligheidsregio’s. In Gelderland zijn dat de burgemeesters van Apeldoorn, Arnhem en Nijmegen. Zij kunnen de bezwaren van andere burgemeesters naast zich neer leggen. Bij rampen met een landelijke uitstraling krijgt de minister van Binnenlandse Zaken de hoogste macht.

Hoofdlijnen Gelders klimaatbeleid

“Naar verwachting zal het klimaat in Nederland in de zomer steeds meer gaan lijken op het klimaat rondom Parijs en in de winter op dat van de Povolakke (KNMI 2006)”. In de nota *“aanpakken en aanpassen: nieuwe energie voor het Gelderse klimaat”* van oktober 2007 blikken Gedeputeerde Staten vooruit naar de komende jaren. In november stellen Provinciale Staten de nota vast en bestemmen 16 miljoen euro voor het klimaatprogramma.

We pakken de delen over (hoog)water eruit: het onderdeel Aanpassen bevat o.a. nog meer ruimte voor water en veiligheid achter de dijken. De waterschappen zijn belangrijke uitvoerders.

Per 2020 zal het risico op overstroming van rivieren in Europa toenemen; een grotere piekafvoer zorgt met name 's winters voor hogere rivierwaterstanden en een toenemend overstromingsrisico, terwijl de waterstanden 's zomers lager zijn. Ook de invloed van toenemende regen neemt toe. Om klimaatproof te worden dient het programma “Ruimte voor de rivier” op grotere afvoercapaciteiten versneld te worden uitgevoerd (minimaal 18.000 m³/s bij Lobith). Ook vinden pilotprojecten plaats over het herstel van regionale watersystemen. Ook zal o.a. compartimentering de veiligheid achter de dijken moeten verhogen en zal geoefend worden met rampenbeheersing.

De Europese Hoogwaterrichtlijn

De Europese lidstaten sloten in september 2007 een akkoord over de aanpak van grensoverschrijdend hoogwater. Vóór 2015 moeten zij drie zaken regelen:

UITERLIJK 2011

De overstromingsrisico's binnen hun grenzen voorlopig beoordelen.

UITERLIJK 2013

Overstromingsgevaar kaarten en overstromingsrisicokaarten maken. Die kaarten geven per gebied aan wat de kans is op een overstroming en de gevolgen daarvan, van wateroverlast tot levensbedreigende situaties.

UITERLIJK 2015

Overstromingsrisicobeheersplannen. Het beheersplan geeft aan welke maatregelen nodig zijn om de overstromingsrisico's zo laag mogelijk te houden, met het principe dat men niet mag afwentelen op omliggende landen. Nederland heeft al twee overstromingsrisico-beheersplannen, namelijk Ruimte voor de Rivier en Maaswerken. We lopen voorop bij de aanpak van de hoogwaterproblematiek.

Verbetering van rampenbestrijding bij hoogwater

Voor alle dijkkringen in Gelderland en Nordrhein-Westfalen zijn overstromingsszenario's opgesteld. Daarin staat hoe snel een overstroming verloopt en hoe hoog het water komt te staan. Daarmee kan de rampenbestrijding zich voorbereiden en kunnen hoogwateroefeningen plaats vinden. Grensoverschrijdende samenwerking is er in het programma VIKING. Er komt een hoogwaterinformatiesysteem, samen met o.a. Rijkswaterstaat. Een belangrijk neven doel is het plannen van evacuaties. Kennisbeheer en grensoverschrijdende hoogwateroefeningen zijn ook een speerpunt. In april 2008 wordt een grensoverschrijdende oefening georganiseerd en in november 2008 wordt meegedaan aan de landelijke oefening.

Schadebeperking bij overstroming

Absolute veiligheid tegen overstromingen bestaat niet. Dan is het goed dat er door ruimtelijke planners, lokale en provinciale overheden in ieder geval nagedacht wordt over hoe je de schade bij het toch plaats vinden van een overstroming beperkt kunt houden!

Het denken in termen van: het beperkt houden van schade bij een overstroming is nog lang geen gemeengoed. Het treffen van maatregelen vooraf kan echter de gevolgen van een overstroming reeds op voorhand beperken en een wederopbouw bespoedigen.

Op lokaal niveau zou er draagvlak en duidelijkheid bewerkstelligd moeten worden, waaruit dergelijke overstromingsinclusieve benadering zou moeten bestaan. Gevolgschadebeperking bij een mogelijke overstroming moet onderwerp van aandacht, studie en uitvoering zijn bij lokale en provinciale overheden alsook van andere nauw bij de gevolgen van een overstroming betrokkenen.

Slimme en mooie hoogwaterbescherming in Emmerich am Rhein

Op uitnodiging van onze Duitse zusterorganisatie hebben drie leden van het Hoogwaterplatform op 21 augustus deelgenomen aan een rondleiding met uitleg en discussie betreffende de nieuwe hoogwaterbescherming in Emmerich am Rhein.

Omdat de stad in het verleden bij extreme hoogwaters al een aantal keren was overstroomd, met de daarmee gepaard gaande fikse schade, was men er decennia geleden al van overtuigd dat daar iets aan gedaan moest worden. Maar aangezien er nogal wat mensen “aan de rivier” wonen

en deze geen metershoge dijk voor hun neus wilden, werden diverse plannen t.a.v. hoogwaterbescherming door de bewoners en de Raad afgekeurd.

Uiteindelijk is er voor een ingenieuze oplossing gekozen die simpel gezegd op het volgende neerkomt: aansluitend aan de oude Martinikirche zijn, mooi in stijl, stenen muren opgetrokken om het geheel daar sluitend te maken.

Aan de West- en Oostzijde van het stadsdeelte werden waterkeringen uit staalbeton geplaatst.

Voor het “tussenstuk”, waar de woningen en winkels liggen, is gekozen voor een brede promenade vóór de huizen, met groenvoorzieningen en een breed wandel/fietspad dat aansluit aan het muurtje dat uiteindelijk het hoogste punt vormt van de nieuwe gedegen waterkering aan de Rijnsoever. Dit muurtje is zó laag gehouden, dat de bewoners er overheen kunnen kijken en zicht houden op de Rijn en het fraaie Nederrijnse landschap. Om toch voldoende bescherming te krijgen bij extreem hoog water zijn er lange, verticale, rechthoekige holle buizen in de waterkering geplaatst (die normaal zijn afgedekt met deksels) en waarin men, indien nodig, buizen kan laten zakken die boven de muur uit blijven steken en waartussen dan betonnen platen worden geschoven, die het water moeten tegenhouden. Hier is dus een mobiele waterkering gecreëerd, die in combinatie met de auto- en motorloze promenade, voor een slimme en mooie oplossing heeft gezorgd!

Tijdens normale waterstand ligt er, pal aan de oever, nog een wandelpad aan de rivierzijde van de waterkering.

Zeker een bezoekje waard!

Jaarverslag van de Technische Commissie van het Hoogwaterplatform

In het jaar 2007 is de Technische Commissie twee keer voltallig bij elkaar geweest. Behalve de hoogwaterbescherming van ons eigen gebied, heeft de Technische Commissie na 2005 haar interesse in het hoogwatergebeuren verlegd. Het is van belang om de ontwikkelingen in de aangrenzende gebieden, zoals de bovenstroomse gebieden van de Rijn in Nederland en een deel van Nordrhein-Westfalen te volgen. De informatie daarover wordt ons al jaren keurig per email/internet door Joop gepresenteerd. Projecten in het kader van ‘Ruimte voor de Rivier’ en de grensoverschrijdende studies door de provincie Gelderland geïnitieerd, zijn daar voorbeelden van.

Het lijkt dus voor de hand te liggen ons voorlopig te beperken tot kwesties die vrijwel zeker in de toekomst gaan spelen, althans dat leert ons de geschiedenis. Hoe hoog of sterk dijken ook zijn, niemand weet of er toch niet door één of andere calamiteit (hoogwater of via een scheepsramp) een gat in de winterdijk kan ontstaan, waardoor het achterliggende gebied volloopt. Uit de geschiedenis weten we dat het water na een dijkdoorbraak bij Xanten stroomafwaarts onze kant uit kan komen om vervolgens in de buurt van het

Hollandsch-Duitschgemeal weer in de Waal (terug) te stromen, wellicht ook met gevolgen voor de Betuwe. Het leggen van dwarsdijken (*Querriegel*, zeggen onze Oosterburen) in dit gebied is een beproefd middel om niet het gehele achterland, maar een deel daarvan onder water te laten lopen. Eigenlijk is het dus een verzekeringsmaatregel, immers de schade wordt beperkt tot een hopelijk klein gebied. Deze werkwijze heet compartimentering. Hieraan zitten natuurlijk voor- en nadelen en niet voor ieder gebied zijn die dezelfde. Voor gebieden met veel inwoners ligt dit anders dan voor “lege” gebieden en voor regio’s met veel chemische industrie ligt het anders dan voor natuurgebieden, waarschijnlijk. Maar geheel duidelijk is dat nog niet. Begin volgend jaar komen er studies uit om dit voor onze regio eens op een rijtje te zetten en dan is het goed al vast wat ingelezen te zijn en wat ander voorbereidend werk gedaan te hebben.

In dit opzicht is het plezierig om te melden dat ook van Duitse zijde de nodige informatie en ondersteuning wordt geleverd.

Gerard Karnebeek, voorzitter technische commissie HWP.

“Voorkomen is beter dan...”

Twee jaar geleden werd New Orleans ernstig getroffen door “Katrina”. De schade als gevolg hiervan was enorm. De stad werd totaal ontwricht op alle gebied. Veel menselijk leed werd er ook veroorzaakt. Voelbaar tot op de dag van vandaag!

Dit zijn de bevindingen van Dr. Ir. Matthijs Kok (Kok is onder meer medewerker van de technische universiteit Delft) die als één van de zes Nederlandse waterdeskundigen de balans opmaakte. Het is allemaal te lezen in hun boek: “Twee jaar na Katrina”, waarin hun bevindingen en indrukken weergegeven zijn.

Kok, die ook adviseur is op het gebied van risicomanagement, zegt in het boek: “De belangrijkste les die we als Nederland uit de ramp, die New Orleans twee jaar geleden getroffen heeft, kunnen leren is dat het belang van preventie bovenaan moet staan.”

Bij het zich voordoen van een dergelijke (water)ramp als in New Orleans wijst hij ons op de volgende punten die ook, en in enkele opzichten ook vooral, voor Nederland in een dergelijke situatie gelden:

- *Wederopbouw?* Wanneer een ramp zich voltrokken heeft moet blijken dat er van te voren al gedacht is over goed leiderschap en coördinatie van activiteiten die het herstel van het gewone leven zo snel mogelijk tot stand brengen. Net als in Amerika valt er bij het zich voordoen van een ramp ernstige ontwrichting van het dagelijks bestaan te verwachten. In

hoeverre hebben bestuurlijke en politieke organen hier al over nagedacht? Wat ligt hierover al klaar?

- *Evacuaties?* In Amerika wordt er veel “geoefend” als het om evacuaties gaat. Dat heeft gemaakt dat de evacuatie voor Katrina succesvol kon verlopen.

In Nederland, zo stelt Kok, is de situatie echter veel lastiger, de evacuatieopgave veel groter en de kans op een goede afloop veel kleiner omdat bij ons het verkeer snel vastloopt en we niet gewend zijn te oefenen!

- *Publiek fonds tegenover particuliere verzekering?* De zes Nederlandse onderzoekers komen in hun boek tot de conclusie dat het beter is het schaderisico af te dekken middels een publiek fonds in plaats van door een particuliere verzekering. In Nederland wordt dit momenteel onderzocht. In Amerika heeft men 30 jaar geleden al geconstateerd dat het privatiseren van het risico niet werkt!

Verzekeren is dus prima! Maar het is dus de vraag of dat niet beter via een publiek fonds kan gebeuren dan dat het een particuliere aangelegenheid wordt. Dit zijn enkele van de zaken die wij uit de lessen van Katrina zouden moeten heroverwegen.

Het boekje “Twee jaar na Katrina” is verkrijgbaar bij HKV_Lijn in Water www.hkv.nl.

Tenslotte...

Nu het jaar langzaam ten einde loopt maken het bestuur en de leden van de werkgroepen van het Hoogwaterplatform van de gelegenheid gebruik om alle leden van het Hoogwaterplatform fijne feestdagen en een gelukkig Nieuwjaar toe te wensen.

E-mailadres

Wij verzoeken U opnieuw, als u een e-mailadres hebt, uw e-mailadres te sturen naar ledenadm-HWP@live.nl onder vermelding van uw **naam** en **adres**.

Alle correspondentie per e-mail geschiedt via de knop BCC (Blind Carbon Copy) en uw e-mailadres wordt dus niet getoond aan derden. Zo'n 190 leden zijn u voorgegaan. Het bespaart ons kosten, werk en tijd.

Correspondentieadres secretariaat: Ooijse Bandijk 10, 6576 JD te Ooij.

